

ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра гуманітарних, економічних та фінансово-облікових дисциплін

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи Ольга РУЗАКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Інституту
Протокол № «1» від 31.08.2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання в вищій школі

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

галузь знань

спеціальність

освітньо-професійна програма

компонент освітньо-професійної
програми

Мова викладання

Другий (магістерський) рівень

07 «Управління та адміністрування»

073 Менеджмент

«Менеджмент»

вибіркова

українська

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Методика викладання в вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Освітньо-професійна програма: **Менеджмент**

Мова навчання: українська

Розробник:

аспірант кафедри БЖД ПБ ВНТУ,
викладач кафедри права (за сумісництвом)

підпис/

Наталя СТАВНИЧА

/ім'я та прізвище/

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри гуманітарних, економічних та фінансово-облікових дисциплін

Протокол від «30» серпня 2023 року №1

В.о. завідувач кафедри гуманітарних, економічних та фінансово-облікових дисциплін _____ к.е.н., Тетяна ГРИНЧУК

30 серпня 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u>	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>073 Менеджмент</u>	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90	Другий (магістерський) рівень	Лекції	
		18 год.	6 год
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю: ПМК, залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи та індивідуальної роботи % становить:

для денної форми навчання – 34/66 %

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання в вищій школі» є сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань і навичок, уміння викладати навчальні дисципліни; ознайомити із знаннями про особливості викладання дисциплін у закладах вищої освіти; ознайомити із особливостями професійної майстерності та педагогічної техніки викладача.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання в вищій школі» є:

- ✓ формування теоретичних уявлень про методіку викладання у вищій школі як навчальну дисципліну, її мету, завдання;
- ✓ ознайомлення з поняттями, категоріями, методами, технологіями у вищій школі, з'ясування її місця в системі наук;
- ✓ висвітлення особливостей методів викладання у вищій школі;
- ✓ ознайомлення зі структурою та змістом освітнього процесу у ЗВО;
- ✓ оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти, навчитися творчо застосовувати знання та способи діяльності, засвоєнні під час вивчення навчальних дисциплін;
- ✓ ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів закладів вищої освіти України, апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

2.3.2. Спеціальні компетенції:

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

2.4. Програмні результати навчання

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.

Предмет та завдання методики викладання у вищій школі. Основні категорії методики викладання у вищій школі. Метод і прийом. Уміння і навички. Сформованість умінь не дає діяльності « застигнути в стереотипі». Чим свідоміший характер умінь, тим вищий їхній рівень. Первинні та вторинні уміння. Співвідношення понять знання та уміння. П'ять умов, при яких знання стають фундаментом умінь. Глибина знань. Про взаємозв'язок умінь та здібностей. Від розвитку здібностей залежить рівень сформованості умінь. Інтелектуальні уміння. Функції умінь та здібностей. Основні характеристики уміння. Актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.

Тема 2. Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті методики їх викладання.

Компоненти змісту освіти в контексті методики їх викладання. Дидактичні вимоги до формування змісту навчальних дисциплін. Критерії відбору змісту навчальних занять. Опора на ідеї Я. А. Коменського при організації засвоєння змісту освіти. Шляхи удосконалення змісту освіти.

Тема 3. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі.

Лекція як організаційна форма навчання у ВНЗ, її види та функції. Підготовка викладача до лекції. Роль першої лекції з нової навчальної дисципліни. Активізація уваги студентів на лекції. Як зацікавити студентів на початку лекції і чому це важливо? Реально діючі прийоми активізації уваги студентів на початку та в процесі лекції. Як ще можна викликати увагу до змісту лекції зразу ж? Що ще допомагає зробити інтригуючим та втягуючим у лекцію її початок?. Прийоми, які допомагають зберегти увагу студентів до змісту лекції. Що сказати? і Як сказати?. Ораторські вміння, що допомагають викладачу забезпечити ефективність лекції. Вміння викладати інформацію ясно і доступно. Уміння урізноманітнити зміст лекції фактами, прикладами, порівняннями, що активізують його сприйняття. Уміння дотримуватися логіки при викладі змісту і підводити до логічного його сприйняття. Вміння ефективно використовувати виразні, образні засоби та інтонаційне багатство мови. Уміння виявляти емоційне ставлення до повідомлюваної інформації. Уміння акцентувати увагу на головному, істотному. Уміння скорочувати фрази до «розміру» думок. Уміння грамотно використовувати невербальні засоби для більш точної передачі змісту, почуттів, переживань. Уміння використовувати елементи розумного і доречного гумору. Уміння викладати інформацію проблемно. Уміння слідкувати за викладом інформації і реакцією слухачів. Уміння дотримуватися почуття міри. Уміння ефективно застосовувати паузу як засіб комунікації.

Тема 4. Методика проведення практичних занять у вищій школі.

Дидактичні цілі та функції практичних занять. Використання на практичних заняттях сучасних інноваційних технологій. Чим вищий інтерес, тим вищий коефіцієнт корисної дії практичного заняття. Фактори, що сприяють виникненню та формуванню інтересу студентів до змісту практичних занять. Різноманітні форми завдань для практичного заняття. Різноманітні форми завдань для опитування студентів на практичному занятті. Проблемні запитання як спосіб активізації пізнавальної активності студентів на практичному занятті. Приклади проблемних питань з педагогіки.

Тема 5. Методика розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях у вищій школі.

Педагогічні ситуації як складова виховного процесу та їх різновиди. Методичні рекомендації щодо розв'язання педагогічних ситуацій. Застосування теоретичних знань з

педагогіки для успішного розв'язання педагогічних ситуацій. Типові помилки та педагогічно недоцільні дії викладача в проблемній ситуації.

Тема 6. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Чому виховання – це особлива діяльність викладача? Чому без реалізації виховної функції навчальний процес є не повноцінним?. Як здійснювати виховний вплив у процесі викладання? Чому непрямий вплив ефективніший? Коротко про одну з форм опосередкованого виховного впливу. Як забезпечувати особистісну значущість змісту навчальних занять? Як забезпечувати виникнення емоційних станів?. Уміння створювати ситуації, які спонукають до самоаналізу. Уміння підводити до самостійних висновків, не нав'язуючи їх. Уміння забезпечувати взаємний контакт. Вміння справляти позитивне враження особистісними якостями. Уміння психологічно налаштувати на сприйняття повідомлюваної інформації. Опора на знання з теорії та практики виховання для забезпечення ефективності виховного впливу? Як здійснювати прихований виховний вплив?

Тема 7. Комунікативне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі.

Система комунікативних умінь викладача ВНЗ. Різновиди взаємного контакту. Забезпечення взаємного контакту в ситуаціях першого знайомства. Причини виникнення конфліктних ситуацій у педагогічному процесі та шляхи їх розв'язання. Особливості комунікативної поведінки в процесі спілкування.

Тема 8. Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу.

Складові авторитету викладача вищого навчального закладу. Педагогічні здібності та їх роль у забезпеченні успішності навчально-виховної діяльності викладача вищого навчального закладу. Інші важливі складові педагогічної майстерності викладача. Конкурс педагогічної майстерності як засіб професійного становлення педагога.

Тема 9. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення майбутнього спеціаліста.

Від виховання до самовиховання. Самовиховуючий потенціал змісту. Спонукає до самовиховання. Студентські творчі проекти з самовиховання як засіб професійного самовдосконалення. Організація цільового та організаційно-діяльнісного етапу самовиховання. Об'єктивна самооцінка – ознака мудрості. Перемога над собою починається з правильно поставленої цілі. Фізична перемога над собою починається з перемоги моральної. Тактика самовдосконалення. Рушійна сила самовиховання. Умови ефективності самовиховання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		о	л	сем	лаб	інд
Тема 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.	9	2	-			7	9	-	-			9
Тема 2. Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті	9	2	-			7	9	-	-			9

методики їх викладання.												
Тема 3. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі.	10	2	2			6	10	-	-			10
Тема 4. Методика проведення практичних занять у вищій школі.	10	2	2			6	10	-	-			10
Тема 5. Методика розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях у вищій школі.	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 6. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу у вищому навчальному закладі.	10	2	2			6	10	2	-			8
Тема 7. Комунікативне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі.	10	2	-			8	10	-	-			10
Тема 8. Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу.	10	2	2			6	10	2	-			8
Тема 9. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення майбутнього спеціаліста.	10	2	-			8	10	-	-			10
ПМК	2						2	2				2
Усього годин	90	18	10			60	90	6	2			80

5. Теми лекційних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин	
			денна	заоч
1	1	Тема 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.	2	
2	2	Тема 2. Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті методики їх викладання.	2	
3	4	Тема 3. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі.	2	
4	6	Тема 4. Методика проведення практичних занять у вищій школі.	2	
5	9	Тема 5. Методика розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях у вищій школі.	2	2
6	13	Тема 6. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу у вищому навчальному закладі.	2	2
7	15	Тема 7. Комунікативне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі.	2	
8	17	Тема 8. Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу.	2	2

9	19	Тема 9. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення майбутнього спеціаліста.	2	
Разом			18	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин	
			денна	заочна
1	3	Тема 3. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі.	2	
2	5	Тема 4. Методика проведення практичних занять у вищій школі.	2	
3	7	Тема 5. Методика розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях у вищій школі.	2	2
4	8	Тема 6. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу у вищому навчальному закладі.	2	
5	10	Тема 8. Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу.	2	
Разом			10	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.	7	9
2	Тема 2. Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті методики їх викладання.	7	9
3	Тема 3. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі.	6	10
4	Тема 4. Методика проведення практичних занять у вищій школі.	6	10
5	Тема 5. Методика розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях у вищій школі.	6	6
6	Тема 6. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу у вищому навчальному закладі.	6	8
7	Тема 7. Комунікативне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі.	8	10
8	Тема 8. Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу.	6	8
9	Тема 9. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення майбутнього спеціаліста.	8	10
Разом		60	80

8. Індивідуальні завдання (навчальним планом не передбачено)

9. Методи навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

- *словесні методи*: лекція-візуалізація, проблемна лекція, евристична бесіда, сторітелінг, навчальна дискусія, диспут, доповідь в публіцистичному та науково-популярному стилях;
- *практичні методи*: семінари, пояснення, розповідь, бесіда, практичні заняття з моделюванням квазіпрофесійних ситуацій; майстер-клас (із запрошеними викладачами); навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; включене спостереження (під час відвідування занять викладачів кафедри).
- *наочні методи* (мультимедійна презентація, (Power Point – презентація), в якості унаочнення питань з інноваційно-освітнього менеджменту);
- *робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами* (самостійне опрацювання додаткової науково-методичної літератури, відвідування безкоштовних вебінарів на платформах «НаУрок», «Всеосвіта» та «Освіторія», «Prometheus» опрацювання додаткових відеоматеріалів та фрагментів наукових текстів у відповідному розділі курсу в GoogleClassroom);
- *інтерактивні методи навчання*;
- *індивідуальна науково-дослідна робота*: складання портфоліо, реалізація навчально-наукових проєктів, написання наукових статей.

10. Критерії та методи оцінювання

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень студента
<p style="text-align: center;">А 90-100 балів ВІДМІННО</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Вільно викладає зміст питань освітнього компонента, розуміє його значення для професійної підготовки.</p>	ВИСОКИЙ
<p style="text-align: center;">В 82-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Студент володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p>	ВИСОКИЙ
<p style="text-align: center;">С 74-81 балів ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p>	ДОСТАТНИЙ
<p style="text-align: center;">D 64-73 балів ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових ситуацій. Однак процес самостійного розв'язування ситуацій потребує опори на зразок.</p>	ЗАДОВІЛЬНИЙ

Е 60-63 балів ДОСТАТНЬО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних ситуацій. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Fx 35-59 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів.	

Поточний контроль відбувається на усіх видах аудиторних занять реалізується такими методами: усного і письмового опитування, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій, портфоліо, проведення контрольної роботи.

Поточний контроль виконання самостійної роботи, в тому числі й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами.

Методи підсумкового оцінювання: тестовий залік.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий модульний контроль	Сума	Залік	Загальна кількість балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9					
5	5	10	10	10	10	5	10	5		10	80	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «Методика викладання в вищій школі»

13. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано–Франківськ, 2021. 430 С.
2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с.
3. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки: курс лекцій: вид.2, доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 327 с.
4. Інноваційні методи проведення занять: метод. посіб. / Автор-укладач Кожухар О.А. Чернігів, 2017. 24 с.
5. Кайдалова Л. Г., Науменко Н. В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. до практичних занять для здобувачів вищої освіти / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Науменко. – Х. : НФаУ, 2021. – 46 с.
6. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2021. 224 с.
7. Методичні вказівки до виконання дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Вид. 2-ге, доп. і переробл.: [Електронне видання] / Уклад. В. В. Стинська, Т. К. Завгородня, Л. М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 44 с.
8. Стинська В. Методика викладання у вищій школі та тренінгові технології: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 260 с.

Додаткова

1. Винославська, О. В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.
2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: методичні вказівки. Вінниця:ВНАУ, 2020. 34 с.
3. Лаппо В.В. Виховання духовних цінностей студентської молоді в осередку академічної групи ВНЗ: метод. реком. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 225 с.
4. Стинська, В. В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В. Стинська. – Івано-Франковськ, 2016. – 65 с.
5. Стинська В. Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. Нові технології навчання. 2020. Вип. 94. С. 315–319.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Рівні вищої освіти та наукові ступені. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rivni-vishoyi-osviti-ta-naukovi-stupeni>
2. Методи навчання та їх класифікація. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/780/>
3. Міжнародна стандартна класифікація освіти. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8>
4. Міністерство освіти і науки України. Офіційний сайт. <https://mon.gov.ua/ua>
6. Національна стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki>

10. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн курсів. <https://prometheus.org.ua/>
11. Освітній проєкт «На урок» <https://naurok.com.ua/>
12. <https://osvitoria.media/>
13. <http://infosvit.if.ua> Освітній портал "ІНФОСВІТ".
14. <http://pedpresa.ua> Освітній портал " Педагогічна преса".
15. <http://www.osvita.org.ua> "Освітній портал" - все про освіту України.
16. <http://ukped.com> Українська педагогіка.
17. <http://www.ednu.kiev.ua> «Освіта в Україні».
18. <http://svitosvit.ua> Українська мережа навчальної інформації та освітніх послуг "СвітОсвіт".
19. <http://www.intellect-invest.org.ua> Портал сучасних педагогічних ресурсів.
20. <http://nastaunik.info> Сайт знайомить з тенденціями освіти у світі, з новими технологіями і методами викладання.